

**Pastorala Sfântului Sinod
al Bisericii Ortodoxe Române
la prima Duminică a Postului Nașterii Domnului
din anul 2016**

PREACUVIOSULUI CIN MONAHAL, PREACUCERNICULUI CLER
ȘI PREAIUBIȚILOR CREDINCIOȘI DIN CUPRINSUL PATRIARHIEI ROMÂNE,

*Har, bucurie și pace de la Dumnezeu Tatăl, Fiul și Sfântul Duh,
iar de la noi părintești binecuvântări!*

*Preacuvioși și Preacucernici Părinți,
Iubiți frați și surori în Domnul,*

Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române a proclamat anul 2016 în Patriarhia Română ca *An al omagierii Educației religioase a tineretului creștin ortodox și comemorării Sfântului Ierarh Martir Antim Ivireanul și al tipografilor bisericești*. Aceste două teme au o însemnătate deosebită pentru misiunea și lucrarea Bisericii în zilele noastre, reflectând două realități importante: mai întâi, este vorba de *provocarea secularizării societății contemporane*, care evidențiază și accentuează *necesitatea formării spirituale a tinerilor și orientarea lor spre însușirea valorilor perene*, prin intermediul și cooperarea dintre *Familie, Biserică și Școală*; în al doilea rând, în anul 2016, s-au împlinit *300 de ani de la moartea martirică a Sfântului Ierarh Antim Ivireanul*, teolog, tipograf, ctitor de lăcașuri de cult, personalitate culturală remarcabilă a literaturii române vechi și înțelept Mitropolit al Țării Românești.

Iubiți frați și surori în Domnul,

Noul Testament dă mărturie despre faptul că *Mântuitorul Iisus Hristos a prețuit mult pe tineri*. Cele trei minuni ale învierii din morți, pe care El le-a împlinit în timpul vieții Sale pământești,

au fost săvârșite pentru a reda viață unor tineri: **fiului văduvei din Nain, fiicei lui Iair și prietenului său Lazăr** din Betania, fratele surorilor Marta și Maria. Prin aceste învieri, Domnul Iisus Hristos ne arată că ***tinerețea este simbolul frumuseții vieții veșnice, descoperită și trăită în Împărăția cerurilor*** (cf. Matei 22, 30).

Totodată, Noul Testament ne spune că *mulți dintre ucenicii care l-au urmat pe Hristos au fost tineri*. De asemenea, și în cazul Sfântului Apostol Pavel, între cei care l-au ascultat și l-au urmat, se aflau numeroși tineri, pe care Apostolul Neamurilor îi menționează în epistolele sale: Tihic, Trofim, Terțiu, Tit și Timotei. Ultimii doi au devenit episcopi în Creta și în Efes. Pe tânărul episcop Timotei, Sfântul Apostol Pavel îl îndemna: „*Nimeni să nu disprețuiască tinerețile tale, ci fă-te pildă credincioșilor prin cuvânt, prin purtare, prin dragoste, prin duh, prin credință, prin curăție*” (1 Timotei 4, 12). În prima sa epistolă, Sfântul Apostol și Evanghelist Ioan, cel mai tânăr dintre apostolii Domnului Iisus Hristos, se adresează tinerilor cu aceste sfaturi: „*Vă scriu vouă, tinerilor, pentru că sunteți tari și cuvântul lui Dumnezeu rămâne întru voi și ați biruit pe cel viclean (...)* Și lumea trece și pofta ei, dar cel ce face voia lui Dumnezeu rămâne în veac” (1 Ioan 2, 14, 17).

Și astăzi, ***Biserica îi consideră pe tineri ca fiind darul lui Dumnezeu pentru familie, Biserică și societate, îi îndeamnă să-l descopere pe Hristos și îi sprijină mai ales pe acei tineri credincioși și harnici***, care participă intens la viața și activitățile misionare ale Bisericii, desfășurate în plan spiritual, educațional, cultural și social-filantropic, individual sau prin organizațiile de tineret.

Promovarea educației religioase constituie un act de mărturisire a identității spirituale a sufletului familiei românești și a tradiției învățământului românesc, educație care a început în școlile înființate de Biserică în apropierea lăcașurilor de cult. ***Educația religioasă a tinerilor începe în familie, continuă la școală și la Biserică***, acolo unde tinerii simt iubirea și binecuvântarea lui Hristos pentru ei. De aceea, astăzi, mai mult ca oricând, ***este necesar ca Familia, Școala și Biserica*** – acești factori determinanți pentru educarea caracterului moral-religios al copiilor – ***să coopereze concret și constant în vederea realizării unei educații integrale***, deopotrivă științifice și spirituale, profesionale și morale, în special pentru creșterea copiilor și a tinerilor în iubirea de părinți, de Dumnezeu și de semenii.

Întrucât poporul român este un popor eminentemente religios, **educația religioasă nu poate lipsi din programul școlilor, tocmai pentru că studiul religiei corespunde nevoii comunității românești locale și naționale de a-și păstra bogăția și identitatea spirituală și de a transmite valori spirituale permanente tinerei generații.** Disciplina școlară *Religie* a avut întotdeauna, în cadrul sistemului public de învățământ, un rol important în procesul de formare a competențelor și a aptitudinilor moral-sociale. Din acest motiv, dat fiind contextul social actual sensibil, în sprijinul disciplinei școlare *Religie*, în anul 2015, părinții copiilor au înființat *Asociația Părinți pentru Ora de Religie (APOR)*, iar profesorii de religie au înființat *Asociația Profesorilor de Religie (APR)*. Mai mult, pentru promovarea importanței educației religioase, Patriarhia Română a venit în întâmpinarea tinerilor și cu proiectele catehetice „*Hristos împărtășit copiilor*” și „*Alege școala!*”, prin care **s-a dorit cultivarea unei legături vii între copii și comunitatea creștin-ortodoxă rugătoare, mărturisitoare și solidară cu cei aflați în dificultate.**

Tot acest efort a stat sub **semnul bucuriei și al dragostei părințești a Bisericii lui Hristos, care îi cheamă neîncetat pe tinerii ei, ca să fie mărturisitori ai iubirii milostive a lui Hristos pentru umanitate și misionari ai Bisericii în lume, după cum odinioară, însuși Domnul Iisus Hristos i-a chemat pe ucenicii Săi la apostolat, adică la misiune.** Trebuie remarcat faptul că roadele acestui susținut efort depus de Biserică s-au exprimat mai ales printr-o *frumoasă și demnă pildă de misiune desfășurată de către tineri, și anume „Întâlnirea Tinerilor Ortodocși din toată lumea”,* eveniment organizat de Patriarhia Română, în luna septembrie a acestui an, care a adunat în București 2.500 de tineri, atât din România, cât și din diferite țări ale lumii.

Întâlnirea, care s-a întins pe perioada a 4 zile (1-4 septembrie 2016), s-a dovedit necesară și utilă în primul rând pentru că **a oferit tinerilor prezenți posibilitatea de a identifica problemele specifice generației lor și de a propune posibile soluții.** *Entuziasmul, dăruirea și cooperarea de care au dat dovadă tinerii la această întâlnire sunt repere care scot în evidență dorința implicării active a tinerilor în viața Bisericii și a societății, precum și importanța organizării unor astfel de evenimente în continuare, pentru că adevărata bucurie se*

naște din comuniunea inimilor, iar maturizarea se realizează prin comunicare și conlucrare în comunitate.

Astfel, în societatea secularizată și individualistă de astăzi, un tânăr credincios care cultivă prin rugăciune și fapte bune iubirea față de Dumnezeu și de aproapele devine exemplu pentru toți ceilalți tineri, precum și un curajos mărturisitor și misionar implicat activ în viața Bisericii lui Hristos și a semenilor.

Iubiți fii și fiice în Domnul,

O educație sănătoasă, integrală, care își propune ca obiectiv formarea tinerelor caractere, nu poate fi separată de puterea exemplului. **În Biserica Ortodoxă, exemple sau pilde de viață curată, de iubire smerită și milostivă ne sunt oferite de către sfinții lui Hristos.** În acest sens, bucuria întâlnirii și comuniunii cu tinerii a fost completată în anul acesta, 2016, cu solemnitatea comemorării împlinirii a 300 de ani (1716-2016) de la moartea martirică a unui erudit sfânt ierarh: *Antim Ivireanul*, fost Mitropolit al Țării Românești (1708-1716).

Sfântul Antim Ivireanul, deși georgian de origine, rămâne în memoria Bisericii Ortodoxe Române ca o personalitate cu daruri multiple și calități deosebite: *teolog erudit, cunoscător al multor limbi străine, orator elocvent, creator de limbă liturgică și tipograf experimentat, caligraf, sculptor, arhitect și ctitor de biserici.* Totodată, *el a fost un bun păstor și chivernisitor al Bisericii, cu spirit social-filantropic și aplecare spre nevoile concrete ale credincioșilor pe care i-a păstorit.*

Lucrarea sa pastorală cea mai intensă a constat în tipărirea cărților liturgice, a cărților de învățătură adresate poporului dreptcredincios și conducătorilor acestuia, dar și a cărților de îndrumare pentru preoți.

Sfântul Antim Ivireanul a lăsat posterității o bogată moștenire tipografică, în total 63 de volume, dintre care 21 în limba română, iar altele în limbile greacă, slavonă, arabă și georgiană, pentru a ajuta și pe ortodocșii aflați sub stăpânire otomană. Remarcabilă este și opera sa omiletică, *Didahiile*, prin care, cu multă măiestrie, a făcut dovada calităților sale de orator talentat, dar și de profund trăitor și împlinitor al Evangheliei lui Hristos.

Mănăstirea *Antim* din București, ctitorită de el (1713-1715), este și ea o expresie elocventă a măiestriei artistice a mitropolitului, iar *Testamentul (Așezământul)* scris de el oferă mărturie cu privire la

dragostea părintească pe care marele ierarh a nutrit-o față de păstorii săi lipsiți de cele materiale.

*În semn de prețuire și de recunoaștere a bogatei sale activități pastorale, pentru viața sa sfântă și pentru cununa de martir pe care acest mare ierarh a primit-o, în luna septembrie a anului 1716, pe malul râului Tungia, lângă Adrianopole (Edirne, Turcia), dar și pentru că a iubit mult Biserica Ortodoxă și poporul român pe care îl păstora, **Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române a hotărât în anul 1992 canonizarea Mitropolitului Antim Ivireanul și pomenirea lui în fiecare an, la data de 27 septembrie.***

Dreptmăritori creștini,

*Postul Nașterii Domnului, cunoscut în tradiția românească și ca Post al Crăciunului, constituie un bun prilej de pregătire duhovnicească și de sfințire a gândurilor, a trupului și sufletului nostru prin Tainele Spovedaniei și Împărtășaniei. Însă, această pregătire spirituală, mai ales în perioada postului, se cere a fi întregită cu **fapte de milostenie**, semne ale iubirii milostive față de cei aflați în nevoi.*

În acest sens, Sfântul Apostol Pavel ne învață că adevărata credință este „credința lucrătoare prin iubire” (Galateni 5, 6). De aceea, Biserica Ortodoxă a cultivat neîncetat trăirea drepte credințe și faptele iubirii milostive izvorâte din aceasta. Sfântul Antim Ivireanul a vorbit în scrierile sale despre măreția și puterea milosteniei, amintind că: „Prin milostenie (să) îmblânzim pe Dumnezeu, dând cu dragoste milă din agonisirile noastre cele drepte lipsiților, săracilor, străinilor, bolnavilor și celor ce sunt în închisori. Și atunci vom fi și noi miluiți de Dumnezeu, după cum zice în cuprinsul celor zece fericiri”.

Așadar, mai ales într-o vreme de criză spiritual-morală și economico-financiară, suntem chemați să rămânem neclintiți în dreapta credință și în faptele cele bune, care izvorăsc din iubirea milostivă, punându-ne nădejdea în Dumnezeu „Care ne dă cu belșug toate spre îndulcirea noastră” (1 Timotei 6, 17).

De aceea, **adresăm și în acest an clerului și credincioșilor Sfintei noastre Biserici îndemnul părintesc de a organiza în parohii, în mănăstiri, la protopopiate și la centrele eparhiale colecte de bani, alimente, haine și medicamente pentru a veni în întâmpinarea și mângâierea tuturor celor aflați în suferință și în lip-**

suri: familii defavorizate cu mulți copii, familii sinistrate, copii aflați în orfeline, bătrâni și bolnavi, persoane singure internate în azile de bătrâni, în spitale ș.a.

Având încredințarea că veți arăta și în acest an multă dărnicie creștină și veți răspunde cu dragoste chemării noastre părintești în această lucrare sfântă de ajutorare a celor aflați în nevoi, *vă mulțumim pentru generozitatea arătată prin fapte de milostenie în anii precedenți. Totodată, ne rugăm Milostivului Dumnezeu să vă dăruiască sănătate și mântuire, pace și bucurie, precum și mult spor duhovnicesc și ajutor în toată fapta bună.* În felul acesta ne vom pregăti mai bine pentru slăvitul Praznic al Nașterii Domnului nostru Iisus Hristos, Fiul veșnic al lui Dumnezeu, Care S-a făcut Om din iubire milostivă pentru oameni și pentru mântuirea lor.

Îmbrățișându-vă cu dragoste părintească, vă împărtășim binecuvântarea apostolică:

„Harul Domnului nostru Iisus Hristos și dragostea lui Dumnezeu Tatăl și împărtășirea Sfântului Duh, să fie cu voi cu toți!” (2 Cor. 13, 13).

PREȘEDINTELE SFÂNTULUI SINOD AL BISERICII ORTODOXE ROMÂNE,

† DANIEL

Arhiepiscopul Bucureștilor,
Mitropolitul Munteniei și Dobrogei,
Locțiitorul tronului Cezareei Capadociei
și Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române

† Teofan

Arhiepiscopul Iașilor
și Mitropolitul Moldovei
și Bucovinei

† Andrei

Arhiepiscopul Vadului, Feleacului
și Clujului și Mitropolitul Clujului,
Maramureșului și Sălajului

† Ioan

Arhiepiscopul Timișoarei
și Mitropolitul Banatului

† Laurențiu

Arhiepiscopul Sibiului
și Mitropolitul Ardealului

† Irineu

Arhiepiscopul Craiovei
și Mitropolitul Olteniei

† Petru

Arhiepiscopul Chișinăului,
Mitropolitul Basarabiei
și Exarhul Plaiurilor

† Iosif

Arhiepiscopul Ortodox Român
al Europei Occidentale
și Mitropolitul Ortodox Român al
Europei Occidentale și Meridionale

† Serafim

Arhiepiscopul Ortodox Român
al Germaniei, Austriei
și Luxemburgului și Mitropolitul
Ortodox Român al Germaniei, Europei
Centrale și de Nord

† Nicolae

Arhiepiscopul Ortodox Român
al Statelor Unite ale Americii și
Mitropolitul Ortodox Român celor
două Americi

† Nifon

Mitropolit onorific,
Arhiepiscopul Târgoviștei
și Exarh Patriarhal

† Teodosie

Arhiepiscopul Tomisului

† Pimen

Arhiepiscopul Sucevei și Rădăuților

† Irineu

Arhiepiscopul Alba Iuliei

† Varsanufie

Arhiepiscopul Râmnicului

† Ioachim

Arhiepiscopul Romanului
și Bacăului

† Calinic

Arhiepiscopul Argeșului
și Muscelului

† Ciprian

Arhiepiscopul Buzăului și Vrancei

† Casian

Arhiepiscopul Dunării de Jos

† Timotei

Arhiepiscopul Aradului

† Justinian

Arhiepiscop onorific,
Episcopul Ortodox Român
al Maramureșului și Sătmarului

† Corneliu

Episcopul Hușilor

† Lucian

Episcopul Caransebeșului

† Sofronie

Episcopul Ortodox Român
al Oradiei

† Nicodim

Episcopul Severinului și Strehaiei

† Vincențiu

Episcopul Sloboziei și Călărașilor

† Andrei

Episcopul Covasnei și Harghitei

† Galaction

Episcopul Alexandriei
și Teleormanului

† Ambrozie

Episcopul Giurgului

† Sebastian

Episcopul Slatinei și Romanaților

† Visarion

Episcopul Tulcii

† Petroniu
Episcopul Sălajului

† Daniil
Episcop-loctiitor (administrator)
al Episcopiei Daciei Felix (Serbia)

† Siluan
Episcopul Ortodox Român al Italiei

† Macarie
Episcopul Ortodox Român
al Europei de Nord

† Ioan Casian
Episcopul Ortodox Român
al Canadei

† Ieronim Sinaitul
Episcop-vicar patriarhal

† Calinic Botoșăneanul
Episcop-vicar
al Arhiepiscopiei Iașilor

† Vasile Someșeanul
Episcop-vicar al Arhiepiscopiei
Vadului, Feleacului și Clujului

† Antonie de Orhei
Episcop-vicar
al Arhiepiscopiei Chișinăului

† Sofian Brașoveanul
Episcop-vicar al Arhiepiscopiei
Ortodoxe Române a Germaniei,
Austriei și Luxemburgului

† Iustin Sigheteanul
Arhiepiscop-vicar al
Episcopiei Ortodoxe Române
a Maramureșului și Sătmăruului

† Gurie
Episcopul Devei și Hunedoarei

† Siluan
Episcopul Ortodox Român
al Ungariei

† Timotei
Episcopul Ortodox Român
al Spaniei și Portugaliei

† Mihail
Episcopul Ortodox Român
al Australiei și Noii Zeelande

† Varlaam Ploieșteanul
Episcop-vicar patriarhal

† Timotei Prahoveanul
Episcop-vicar
al Arhiepiscopiei Bucureștilor

† Ilarion Făgărășeanul
Episcop-vicar
al Arhiepiscopiei Sibiului

† Paisie Lugojeanul
Episcop-vicar
al Arhiepiscopiei Timișoarei

† Marc Nemțeanul
Episcop-vicar
al Arhiepiscopiei Ortodoxe Române
a Europei Occidentale

† Emilian Lovișteanul
Episcop-vicar
al Arhiepiscopiei Râmnicului

† Ignatie Mureșeanul
Arhiepiscop-vicar
al Episcopiei Ortodoxe Române
a Spaniei și Portugaliei